

Sprawozdanie z efektów pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej za rok 2021.

Wstęp.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu, wykonująca zadania systemu pieczy zastępczej – art. 2 ust. 3 i art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U z 2022 r. poz. 447), zwanej dalej „ustawą”. W oparciu o zapisy ustawy oraz na podstawie Zarządzenia Nr 1/2012 Starosty Otwockiego z dnia 3 stycznia 2012 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku wyznaczone zostało na organizatora pieczy zastępczej na terenie powiatu otwockiego.

Zgodnie z ustawą, w przypadku gdy rolę organizatora pieczy zastępczej pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w jednostce tej tworzy się Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej, zwany dalej *Zespołem*. Pracą Zespołu koordynował Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku. W skład Zespołu wchodziło 7 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, konsultant do spraw rozwoju dzieci i młodzieży w rodzinach zastępczych, psychologowie, specjalista pracy socjalnej oraz pracownik socjalny.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny pochodzenia lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka,
- 2) przygotowanie dziecka do godnego samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
- 3) zaspakajania potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb emocjonalnych dzieci.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Wyjątek stanowi przyjęcie dziecka do rodziny zastępczej zawodowej, pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na podstawie: orzeczenia sądu, doprowadzenie przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innych osób w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie. Pieczę zastępczą jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Objęcie dziecka rodzinną pieczą zastępczą następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w rodzinie zastępczej, za zgodą tej rodziny zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie jeżeli kontynuuje naukę, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.

Rodzinę zastępczą tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko. Funkcje rodziny zastępczej spokrewnionej pełnią najbliżsi krewni dziecka tj. dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo. Ustanawia ją sąd rodzinny w wypadku śmierci rodziców dziecka, ich niewydolności wychowawczej czy innych problemów, których skutki niekorzystnie odbijają się na dziecku.

Rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Co najmniej jedna osoba tworząca rodzinę zastępczą niezawodową musi posiadać źródło dochodu. Zawodową rodzinę zastępczą najczęściej bywa małżeństwo, które z tytułu wykonywanej pracy otrzymuje wynagrodzenie (jedna osoba). Na terenie powiatu otwockiego nie funkcjonuje rodzina zastępcza zawodowa.

Praca rodziny zastępczej z założenia jest nastawiona na powrót dziecka do rodziny biologicznej. Opieka rodziny zastępczej jest tymczasowa. Rodzina zastępcza nie posiada pełni praw rodzicielskich, a ograniczenie władzy rodzicielskiej nie pozbawia rodziców biologicznych określonych praw i obowiązków dotyczących podejmowania decyzji między innymi w sprawach obywatelstwa dziecka, sposobu leczenia, światopoglądu, wyboru kierunku edukacji, sposobu wychowania, rozwoju zainteresowań. Rodzice nadal korzystają z praw cywilnych. Spoczywa na nich obowiązek alimentacyjny oraz zachowują też prawo do kontaktów z dzieckiem.

Na dzień 31.12.2021 r. na terenie powiatu otwockiego funkcjonowało łącznie 70 rodzin zastępczych, z tego 47 rodzin zastępczych spokrewnionych oraz 23 rodziny zastępcze niezawodowe. Z kolei w rodzinach zastępczych przebywało łącznie 94 dzieci, z tego 60 w rodzinach zastępczych spokrewnionych oraz 34 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych. W okresie sprawozdawczym łącznie ustanowiono 16 rodzin zastępczych, z czego 9 rodzin zastępczych spokrewnionych oraz 7 rodzin zastępczych niezawodowych. Łącznie do rodzin zastępczych przyjęto 31 dzieci, z tego 17 dzieci do rodzin zastępczych spokrewnionych oraz 14 dzieci do rodzin zastępczych niezawodowych.

W okresie sprawozdawczym rozwiązano 10 rodzin zastępczych, w tym 5 rodzin zastępczych spokrewnionych oraz 5 rodzin zastępczych niezawodowych. Z kolei w roku 2021 z rodzinnej pieczy zastępczej łącznie odpłynęło 18, z tego 9 dzieci z rodzin zastępczych spokrewnionych oraz 9 dzieci z rodzin zastępczych niezawodowych w tym 7 osiągnęło pełnoletność, opuściło rodzinę zastępczą i rozpoczęło proces usamodzielnienia (6 wychowanków rodziny zastępczej spokrewnionej oraz 1 wychowanek rodziny zastępczej niezawodowej).

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia Staroście i Radzie Powiatu sprawozdanie z efektów pracy.

II. Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 76 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od wielu lat prowadzi systematyczny nabór kandydatów na rodziny zastępcze. W 2021 r. akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego prowadzone były w oparciu o materiały edukacyjne, ulotki dostępne w siedzibie PCPR, rollapy, artykuły promocyjne w prasie lokalnej, informacje na stronie internetowej, informacja w Kurierze Mazowsza, treści na Facebooku, nakręcenie filmiku z udziałem rodzin zastępczych oraz informacje udzielane przez pracowników Zespołu, zarówno w kontakcie bezpośrednim z kandydatem, jak i w postaci rozmów telefonicznych.

2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinii o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.

Osoby, które wyrażają gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej przechodzą stosowną kwalifikację. Dostarczają wymagane dokumenty, m. in. zaświadczenie o stanie zdrowia, zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego, zaświadczenie o dochodach, uczestniczą w badaniach psychologicznych pod kątem predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, sporządzany jest wywiad w miejscu zamieszkania kandydatów.

Po szczególnej analizie zabranej dokumentacji Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej podejmuje decyzję o zakwalifikowaniu kandydatów na szkolenie na rodzinę zastępczą.

W 2021 r. na szkolenie skierowanych zostało 13 rodzin/kandydatów z tego 3 kandydatów na szkolenie na rodzinę zastępczą spokrewnioną oraz 10 na szkolenie na rodzinę zastępczą niezawodową.

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Zgodnie z zapisami ustawy kandydaci na rodzinę zastępczą są zobowiązani do ukończenia szkolenia. W 2021 r. zorganizowano 1 szkolenie dla kandydatów na rodzinę zastępczą spokrewnioną. W szkoleniu tym uczestniczyły 2 rodziny. Szkolenie dla kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową prowadzone było przez Fundację MAIO na podstawie programu „Podróż do rodzicielstwa” zatwierdzonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Decyzja nr 15/2018/RZ z dn. 07.11.2018 r.).

Natomiast, szkolenie dla kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka z racji barku kandydatów do prowadzenia tego typu pieczy nie odbyło się.

3a Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinny dom dziecka.

Zgodnie z art. 42 ust. 1 zdolność do sprawowania właściwej opieki nad dziećmi kandydatów na rodzinę zastępczą potwierdzana jest m.in. na podstawie opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawionej przez psychologa.

Na podstawie art. 46 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osoby zakwalifikowane do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka są obowiązane do przedstawiania co 2 lata opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionej przez psychologa.

W/w badania psychologiczne zapewnia Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (art. 76 ust. 4 pkt 3a ustawy).

W 2021 r. przeprowadzonych zostało 21 badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, dokonano też 3 diagnoz funkcjonujących już rodzin zastępczych.

4. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki – opiekuńczo-wychowawczej nie odbyło się z uwagi na brak kandydatów do prowadzenia tego typu placówki.

5. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

W związku z trwającą pandemią COVID-19 i związanymi z tym ograniczeniami, w 2021 r. nie odbyły się szkolenia mające na celu podnoszenie kwalifikacji opiekunów zastępczych. Natomiast, systematycznie działał zespół poradnictwa rodzinnego składający się z psychologów, którzy na bieżąco odpowiadali na potrzeby rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci. Poza tym, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej ciągle otaczali rodziny

zastępcze i dzieci opieką i wsparciem oraz pomagali w nawiązywaniu kontaktu ze specjalistami.

6. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

Z racji trwającej pandemii COVID-19 i związanymi z tym ograniczeniami, w 2021 r. nie odbywały się spotkania w ramach grup wsparcia. Nie zgłoszono zapotrzebowania na udzielenie wsparcia w postaci rodziny pomocowej. Natomiast, rodziny zastępcze, jak i dzieci otoczone były ciągłą opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, miały możliwość i korzystały z pomocy i wsparcia psychologicznego. Dodatkowo, pomagano rodzinom zastępczym w nawiązywaniu współpracy z organizacjami (stowarzyszenia, fundacje, ośrodki specjalistyczne, ośrodki rehabilitacyjne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne), mającymi w swoim obszarze działania wsparcie specjalistyczne dziecka, jak i jego rodziny.

7. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.

W roku sprawozdawczym jedna rodzina zastępcza, w której przebywa dwoje dzieci otoczona była pomocą wolontariusza.

8. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, centrum usług społecznych, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej przez cały rok prowadził ścisłą współpracę z III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego w Otwocku, który wydaje postanowienia o umieszczeniu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej oraz kuratorami zawodowymi i społecznymi w kontekście wsparcia rodzin biologicznych oraz ich stałego nadzoru. Prowadzono bezpośrednią i pośrednią współpracę z pedagogami i psychologami szkolnymi oraz wychowawcami szkół i przedszkoli. Dzięki zebranych informacjom koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracownicy Zespołu mieli możliwość potwierdzenia swoich potrzeb bądź zwrócić uwagę na inne trudności wymagające pomocy, wsparcia a czasem nawet i natychmiastowej interwencji.

Kontynuowano współpracę z ośrodkami pomocy społecznej w obszarze pomocy i wsparcia dla rodziców biologicznych dzieci przebywających w rodzinie zastępczej, w szczególności analizy ich bieżącego funkcjonowania oraz gotowości do przejęcia opieki nad dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wraz z asystentami rodzinnymi lub pracownikami socjalnymi tworzyli Plan Pomocy Dziecku umieszczonemu w rodzinnej pieczy zastępczej. Zapraszano asystentów rodziny lub/i pracowników socjalnych do udziału w posiedzeniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej, prowadzonych w sposób stacjonarny bądź zdalny. Prowadzono współpracę z podmiotami leczniczymi dla jak najlepszego rozpoznania potrzeb i pomocy dziecku w rodzinie zastępczej.

Współpracowano z powiatowymi centrami pomocy rodzinie w obszarze oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej, wyznaczenie opiekuna procesu usamodzielnienia, opracowania i akceptacji indywidualnego programu usamodzielnienia dziecka w rodzinie zastępczej pochodzącego z terenu innego powiatu lub z terenu powiatu otwockiego.

Należy wspomnieć, że uzyskiwano wsparcie od lokalnych darczyńców w formie rzeczowej na rzecz dzieci w pieczy zastępczej.

9. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

W 2021 r. wsparcie osób tworzących system rodzinnej pieczy zastępczej realizowane było przez 7 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, konsultanta ds. rozwoju dzieci młodzieży w rodzinach zastępczych oraz 6 psychologów.

Do obowiązków koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i konsultanta ds. rozwoju dzieci i młodzieży w rodzinach zastępczych należało m. in.

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- 2) przygotowanie planu pomocy dziecku (we współpracy z asystentem rodziny i rodziną zastępczą),
- 3) pomoc rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej, rehabilitacyjnej,
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- 6) udzielenie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- 7) udział w posiedzeniu Zespołu ds. oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej,
- 8) przedstawienie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Osoby zajmujące powyższej wspomniane stanowiska pracy przedkładali karty przebiegu spotkania u rodziny zastępczej, karty przebiegu spotkania z rodzicem biologicznym, karty przebiegu spotkania z przedstawicielem danej instytucji, protokoły wysłuchania dziecka oraz Plany Pomocy Dziecku bądź ich modyfikacji.

Plan Pomocy Dziecku opracowywane były we współpracy z rodziną zastępczą, asystentem rodziny, ew. z psychologiem. Plan Pomocy Dziecku zawiera działania dotyczące funkcjonowania dziecka w rodzinie zastępczej w poszczególnych obszarach: w obszarze emocjonalnym, obszarze społecznym, stanu zdrowia dziecka, kontaktu dziecka z rodzicami biologicznymi, edukacji dziecka oraz rozwoju uzdolnień i zainteresowań dziecka.

W 2021 r. opracowano 24 Planów Pomocy Dziecku.

Pomimo sytuacji związanej z pandemią COVID – 19, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej utrzymywali stały kontakt z rodzinami zastępczymi i dziećmi w sposób bezpośredni i pośredni: telefoniczny, e-mail, dostępne komunikatory. Otaczali rodziny zastępcze opieką, wsparciem oraz podejmowali działania pomocowe związane z zaistniałymi potrzebami. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej współpracowali z instytucjami oraz specjalistami z zewnątrz, m. in. z psychologami oraz pedagogami szkolnymi, z poradnią psychologiczną – pedagogiczną, ośrodkami pomocy społecznej, z kuratorami zawodowymi i społecznymi, placówkami leczniczymi i rehabilitacyjnymi w zakresie wsparcia rodziny zastępczej i przebywającego dziecka. Podjęta współpraca miała na celu dobre zdiagnozowanie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej i zaplanowania optymalnego wsparcia dziecku i rodzinie. Wszyscy zatrudnieni koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z zapisami ustawy złożyli sprawozdania z efektów swojej całorocznej pracy.

Wsparcie i pomoc psychologiczna realizowana przez psychologów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku polegała na następujących działaniach:

- a) sporządzanie diagnozy psychofizycznej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej,
- b) przygotowywanie rodzin zastępczych do przyjęcia dziecka,

- c) rozpoznanie przyczyn problemów emocjonalnych dzieci przebywających w rodzinach zastępczych,
- d) wsparcie psychologiczne dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, znajdujących się w sytuacji kryzysu,
- e) redukcja poczucia winy i odpowiedzialności dziecka,
- f) budowanie poczucia wartości dziecka,
- g) wsparcie opiekunów zastępczych w radzeniu sobie w sytuacjach trudnych, pomoc w zrozumieniu problemów emocjonalnych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- h) praca z rodziną zastępczą ukierunkowana na zrozumienie znaczenia kontaktu dziecka jego z rodziną biologiczną,
- i) wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

10. Zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

Wszystkie rodziny zastępcze, podczas spotkań z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, konsultantem ds. rodzinnej pieczy zastępczej oraz z psychologami PCPR były informowane o możliwości konsultacji prawnej dostępnej i odbywającej się w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku w ramach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej prowadzonej przez Ministerstwa Sprawiedliwości.

11. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Z uwagi na trwającą pandemię COVID – 19 ocena sytuacji dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej prowadzona była w sposób zdalny lub stacjonarny. Powoływany był Zespół ds. oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej. W ocenie, poza członkami Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej udział brała rodzina zastępcza, rodzice biologiczni dziecka z wyjątkiem rodzica pozbawionego władzy rodzicielskiej, asystent rodziny lub przedstawiciel ośrodka pomocy społecznej ze względu na miejsce zamieszkania rodzica, przedstawiciel ośrodka adopcyjnego, inne osoby ważne dla dziecka oraz przedstawiciele instytucji zajmujących się problematyką dziecka i rodziny zastępczej. Ocena sytuacji dziecka przeprowadzana była w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej, niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy.

Ocena sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej miała na celu m. in.:

- 1) ustalanie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- 2) analizę stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- 3) modyfikowanie planu pomocy dziecku,
- 4) ocenę stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- 5) monitorowanie procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- 6) ocenę zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka Zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej formułował na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, a następnie przekazywał ją do właściwego sądu. W 2021 r. przeprowadzono łącznie 186 ocen sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej.

Z kolei ocena rodziny zastępczej prowadzona była pod kątem predyspozycji do pełnienia powierzonej jej funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pozwalała znaleźć odpowiedzi na pytania czy: rodzina zastępcza zapewnia odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, realizuje zadania związane z potrzebami emocjonalnymi, fizycznymi i społecznymi dziecka, realizuje zadania związane

z edukacją dziecka, kontakt ze szkołą/przedszkolem, zapewnia dziecku wypoczynek i organizację czasu wolnego, realizuje zadania związane ze zdrowiem dziecka, kontakt z przychodnią itp., realizuje zadania związane z rozwojem zainteresowań dziecka, jest otwarta i umożliwia kontakt z rodzicami/dalszą rodziną dziecka, podnosi swoje kompetencje wychowawcze, realizuje plan pomocy dziecku, współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej/pracownikiem monitorującym rodzinę/Zespołem, jest otwarta na oferowane wsparcie, korzysta ze wskazówek specjalistów, podejmuje działania zmierzające do przygotowania dziecka do samodzielności.

W 2021 r. łącznie przeprowadzono 31 ocen rodzin zastępczych, w tym 28 rodzin zastępczych otrzymało ocenę pozytywną, 1 rodzina zastępcza otrzymała ocenę warunkowo dopuszczającą 1 rodzina zastępcza dwukrotnie otrzymała ocenę negatywną.

12. Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę.

Powyższe przedstawiono w punktach: 1, 2, 3, 3a, 4, 5, 9 oraz 10.

13. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analiz, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 5 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kandydaci na rodzinę zastępczą poddawani są badaniom psychologicznym w celu dokonania oceny predyspozycji i motywacji do pełnienia w/w funkcji.

Badania psychologiczne wykonuje psycholog z ramienia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, który ma co najmniej wykształcenie magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym.

Opinia psychologiczna sporządzana jest na podstawie danych uzyskanych w badaniu psychologicznym, składającym się z części testowej (przeprowadzanej w oparciu o narzędzia mierzące cechy i predyspozycje osobowościowe oraz postawy wychowawcze), a także rozmowy psychologicznej. Psycholog dobiera narzędzia badawcze zgodnie z potrzebą, wynikającą z konieczności poszerzenia analizowanych informacji o dane niezbędne do rzetelnej oceny mierzonych cech (predyspozycji osobowościowych i wychowawczych).

Badanie psychologiczne przeprowadzane jest w trakcie minimum 2 lub 3 spotkań. W przypadku konieczności pogłębienia diagnozy lub trudności w uzyskaniu danych niezbędnych do sporządzenia opinii dopuszcza się możliwość zwiększenia liczby spotkań.

Opinia psychologiczna zawiera: ocenę stanu psychicznego osoby, funkcjonowanie w zakresie cech osobowościowych, ocenę predyspozycji wychowawczych, ocenę motywacji do pełnienia zadań RZ/RDD, zalecenia dotyczące dalszych działań i współpracy ze specjalistami z różnych dziedzin na rzecz dobra dziecka (np. koordynator, pracownik organizatora, psycholog, pedagog, pracownicy systemu oświaty, lekarz i inni specjaliści).

Na podstawie analizy danych uzyskanych podczas badania psychologicznego psycholog sporządza opinię dotyczącą predyspozycji i motywacji do sprawowania funkcji rodziny zastępczej.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 21 badań kandydatów na rodziny zastępcze oraz 3 badania rodzin już istniejących.

Po przyjęciu dziecka do rodziny zastępczej przeprowadzana jest diagnoza psychofizyczna.

Kolejna weryfikacja diagnozy psychofizycznej odbywa się zgodnie z bieżącymi potrzebami dziecka, na wniosek koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej/pracownika organizatora, nie rzadziej jednak niż co 2 lata.

Diagnoza psychofizyczna dziecka sporządzana jest na podstawie przeprowadzonego badania psychologicznego z zastosowaniem narzędzi testowych, informacji uzyskanych z dokumentacji oraz zebranego wywiadu. Dopuszcza się możliwość przeprowadzenia wywiadu i obserwacji w miejscu przebywania dziecka. Po przeprowadzeniu badania psychologicznego sporządzany jest stosowny dokument, zawierający diagnozę psychofizyczną dziecka w formie pisemnej.

Diagnoza psychofizyczna dziecka uwzględnia:

- a) informacje dotyczące wczesnego rozwoju dziecka i jego sytuacji rodzinnej,
- b) zmiany zachodzące w rozwoju psychicznym i fizycznym dziecka w czasie jego pobytu w RZ/RDD/placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- c) ocenę rozwoju funkcji umysłowych i emocjonalno-społecznych,
- d) relację dziecka z najbliższym otoczeniem oraz osobami ważnymi dla dziecka,
- e) potrzeby dziecka w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym oraz społecznym,
- f) wskazania do dalszej pracy terapeutycznej, zgodnie z potrzebami i możliwościami dziecka w przedszkolu/szkole,
- g) wskazania do dalszej pracy w RZ/RDD/placówce, w której przebywa dziecko.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 38 diagnoz psychofizycznych dzieci z rodzin zastępczych.

14. Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

W okresie sprawozdawczym rodziny zastępcze otoczone były stałą opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jak również mogły korzystać ze wsparcia psychologów w PCPR, których formy pomocy, wsparcia i oddziaływań polegały również na wzmacnianiu kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodzin zastępczych oraz przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu.

15. Zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczyli w szkoleniu z pierwszej pomocy medycznej.

16. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W 2021 r. Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej sporządził 3 informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, będące w rodzinie zastępczej. Informacje te przekazane zostały do Katolickiego Ośrodka Adopcyjnego w Warszawie oraz do Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego w Warszawie. W każdym przypadku odstąpiono od wszczęcia procedury adopcyjnej.

17. Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

W okresie sprawozdawczym żadna z rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu otwockiego nie skorzystała z prawa czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem z przyczyn zdrowotnych, losowych bądź zaplanowanego urlopu.

Dodatkowe działania w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej:

- 1) Zorganizowanie akcji z okazji Dnia Dziecka poprzez przekazania prezentów dla dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej od pracowników Starostwa Powiatowego w Otwocku oraz dobroczyńców społeczności lokalnej.
- 2) Zorganizowanie akcji z okazji Świąt Bożego Narodzenia poprzez przekazanie prezentów dla dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej od pracowników Starostwa Powiatowego w Otwocku oraz od dobroczyńców społeczności lokalnej.